

סוג הבחינה: בגרות לבתי ספר על-יסודיים
מועד הבחינה: קיץ תשס"ה, 2005
מספר השאלון: 904441

מדינת ישראל
משרד החינוך התרבות והספורט

ספרות עברית וכללית

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים ושלושה רבעים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה חמישה פרקים.
פרק ראשון: שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, שירת המאה ה-20)
פרק שני: סיפור קצר
פרק שלישי: דרמה
פרק רביעי: רומאן ונובלה
פרק חמישי: שיר שלא נלמד
- הפרק הרביעי (רומאן ונובלה – 30 נקודות) והפרק החמישי (שיר שלא נלמד – 10 נקודות) הם חובה. עליך לענות על השאלות שבהם לפי ההוראות בכל פרק.
משלושת הפרקים הראשונים יש לבחור בשני פרקים, ולענות על השאלות לפי ההוראות בכל פרק (משקל כל פרק – 30 נקודות).
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.
(2) חובה לצרף למחברת הבחינה את רשימת היצירות שנלמדו.
(3) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.
(4) שים לב לכתב, לכתוב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בסיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

מהפרקים הראשון, השני והשלישי עליך לענות על השאלות בשני פרקים בלבד, לפי ההוראות בכל פרק (לכל פרק – 30 נקודות).

פרק ראשון: שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, שירת המאה ה-20)

אם בחרת בפרק זה (שאלות 1-11), ענה על שתי שאלות, כל שאלה על שיר מאת משורר אחר (לכל שאלה – 15 נקודות).

שירת ימי הביניים

1. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

כתנות פסים / משה אבן עזרא

כְּתוֹנוֹת פְּסִים / לְבַשׁ הַגֵּן / וּכְסוֹת רִקְמָה / מִדֵּי דְשָׂאוֹ,
וּמַעֲוֵיל תִּשְׁבֵּץ / עֲטָה כָּל עֵץ / וּלְכֹל עֵץ / הִרְאָה פְּלֹאוֹ.
כָּל צֵיץ חֲדָשׁ / לְזִמְן חֲדָשׁ / יֵצֵא שׁוֹחֵק / לְקִרְאֵת בּוֹאוֹ –
אֵךְ לְפִנְיָהֶם / שׁוֹשֵׁן עֶבֶר, / מְלֶךְ, כִּי עַל / הוֹרֵם כְּסָאוֹ.
5 יֵצֵא מִבֵּין / מְשֻׁמֵּר עָלָיו / וַיִּשְׁנֶה אֶת / בְּגָדֵי כְּלָאוֹ.
מִי לֹא יִשְׁתָּה / יֵיגוֹ עָלָיו – / הָאִישׁ הַהוּא / יִשָּׂא חֲטָאוֹ!

הסבר את ההתרחשות המתוארת בשיר לפרטיה השונים, וכתוב כיצד התרחשות זו מעוצבת באמצעות הלשון הציורית והאזכורים המקראיים.

/המשך בעמוד 3/

2. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

עֵבִי שְׁחָקִים / שלמה אבן גבירול

עֵבִי שְׁחָקִים כְּשׁוֹרִים גָּעוּ / כִּי הִסְתִּיּוּ זַעַף וּפְנִיּוֹ רָעוּ,
 וּכְמוֹ תְרֻנִים יִרְדְּפֶם סַעַר, כְּמוֹ / סְרָנִים בְּקִרְנֵי יוֹבְלִים תִּקְעוּ.
 וּבְנֵי שְׁחָקִים בְּעֶרְפֶּל תָּעוּ / אֵף כּוֹכְבֵי בֶקֶר בְּאוֹרָם לָעוּ.
 שְׁמֶשׁ נִשְׁאָם עַל כְּנַפְיוֹ עַל פְּנֵי / אֶרֶץ, וְעַת כִּי נִבְקְעוּ – נִבְקְעוּ!
 5 אֵיךְ עֲמָדוֹ, אֵיךְ כְּבָדוֹ נִגְדָּה! וְעַת / קֵלוּ – כְּמוֹ נֶשֶׁר אֲזִי נִסְעוּ.
 פָּחִי גְשָׁמִים רִקְעָם רוּחַ וְעֵב / קִצְצֵן פְּתִילִים עַד שְׂאוֹל נִגְעוּ.
 הוּא הַרְוָה, נַחַת גְּדוּדֶיהָ, וְגַם / הַכִּין תַּלְמִיּה עֲדֵי גִזְרָעוּ.
 גָּלָה יְבוּל הָרִים, אֲשֶׁר נִסְתַּר כְּמוֹ / סוּדוֹת יִדְעָם אִישׁ וְלֹא נוֹדְעוּ.
 כָּל הִסְתִּיּוֹ בְכוּ עֲנָנִים, עַד אֲשֶׁר / חָיו עֲצֵי שְׂדֵה אֲשֶׁר גָּעוּ.

מהי ההתרחשות בשיר? תאר את שלביה השונים.

בתשובתך התייחס גם לשלושה ציורי לשון, המעצבים התרחשות זו.

/המשך בעמוד 4/

3. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריי.

הפֶּשֶׁט הַזְּמַן / יהודה הלוי

הַפֶּשֶׁט הַזְּמַן בְּגֵדֵי חֲרָדוֹת / וְלִבְשׁ אֶת בְּגָדָיו הַחֲמוּדוֹת,
 וְלִבְשָׁה הָאֲדָמָה שֶׁשׁ וְרִקְמָה / וְעָשְׂתָה מְשֻׁבָּצוֹת זָהָב רְפִידוֹת?
 וְכָל מְזֻרַע יְאוּר – תִּשְׁבֵּץ, כְּאֵלוֹ / נְאוֹת גֶּשֶׁן בַּחֲשֵׁן הֵם אֶפּוּדוֹת,
 וּמְרַבְּדֵי נְאוֹת מְדַבֵּר – חֲטוּבוֹת, / וְרַעְמָסֶס וּפְתוּם – פֶּזוּ רְבוּדוֹת.
 5 וְשָׂדֵה עַל שְׂפַת הַיְאוּר וְשָׂדוֹת, / צְבָאוֹת הֵן, אֲבָל שֶׁהֵן כְּבִדּוֹת:
 יְדִיהֶן כְּבִדּוֹ מִן הַצְּמִידִים / וְצָרוּ צְעָדֵיהֶן בְּצַעְדוֹת.
 וְלֵב יִפְתָּה וְיִשְׁכַּח אֶת זְקוּנָיו / וְיִזְכֹּר עוֹד יְלָדִים אוֹ יְלָדוֹת
 בְּנֵי עֵדֵן בְּמִצְרַיִם בְּפִישׁוֹן, / בְּנִגּוֹת עַל שְׂפַת נֶהָר וְשָׂדוֹת.
 וְהַקְּמוֹת יִרְקַקוּ אֲדָמוֹת / וְלִרְקָמוֹת מְלִבְשׁוֹת בְּגָדוֹת,
 10 וְרוּחַ יָם תְּנִיפֵמוֹ, וְנִרְאוּ / כְּמוֹ מִשְׁתַּחֲוֹת אֶל אֵל וּמוֹדוֹת...

האביב מתואר בשיר באמצעות מגוון תמונות.

הסבר שלוש מתמונות אלה, וציין מהו המוטיב המשותף להן. הדגם את דבריך.

/המשך בעמוד 5/

שירת ביאליק

4. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

גבעולי אשתקד / חיים נחמן ביאליק

עוד על-קירות לבבך מתרפקים ותלויים גבעולים
של שושני אשתקד –
חמדת נפשי! ראי: בין צרוגות הגן ואילניו
אביב חדש מרקד.

וכבר עובר המעדר, הנעץ ועפר בעפר,
נצרוגה, צרוגה תעדר;
לא יעבר האביב – ופרחים חדשים ישנשגו,
אף-יטפסו בקריגי הגדר.

ומאילן לאילן כבר קופצה מזמרת הגגן
ומקצצת בנטיעות;
חמדת נפשי! הנובלות ילחכו עפר
ותחייבה הבריאות.

השומעת אם ריח שרביטים חדשים ירקים
בא עם ריח הנטף?
ככה ישגה הפרדס היונק ומיניק וחי
בכל-רבבות שבטיו.

לפנות ערב – ובאה הילדה התמה, היפה,
בת הגגן, ללקט
את-כל-מפל מזמרה – והיו בלילה לבצרה
כל גבעולי אשתקד.

כיצד מאופיינת בשיר עונת האביב?

הסבר את המשמעות (או המשמעויות) שיש לעונה זו בשיר.

הדגם את דבריך.

5. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

אֵיךְ / חיים נחמן ביאליק

מִמְקוֹם שֶׁאֵת גִּסְתָּרֶת שָׁם, יְחִידַת חַיִּי
 וְשִׁכְנַת מְאוּוֵי –
 הַגְּלִי-נָא וּמְהֵרֵי בָּאֵי, בָּאֵי
 אֵלַי מִחֲבוּאֵי;
 וּבַעוֹד יֵשׁ גְּאֻלָּה לִּי – צָאֵי וּגְאֻלֵּי
 וּמְלִכֵי עַל-גּוֹרְלֵי;
 וַיּוֹם אֶחָד גּוֹלַת נְעוּרַי לִי הִשְׁיבֵי
 וְהִמְיִתִּנִּי עִם-אֲבִיבֵי.
 וְתַחַת שִׁפְתוֹתַיךְ יִכְבֶּה-נָא נִיצוּצֵי
 וּבֵין שְׁדֵיךְ יוֹמֵי אוֹצִיא,
 כְּנֻעַ כְּעָרֵב הַיּוֹם בֵּין פְּרָחֵי כְּשָׁמַיִם
 צִפְרֶת כְּרָמִים.

אֵיךְ?

וְאֲנִי עוֹד לֹא יָדַעְתִּי מִי וּמָה אָתְּ –
 וְשִׁמְךָ עַל-שִׁפְתֵי רָעַד,
 וּכְרֻצְפַת אֵשׁ בְּלִילוֹת עַל-מְשַׁכְבֵּי
 בְּעֶרְתְּ בְּלִבֵּי;
 וְאֲבֶךָ בְּנִדְוֵי לַיִל, וְאֲשַׁף כְּרִי
 וּלְזֻכְרֶךָ כָּלָה בְּשָׁרֵי;
 וְכָל-הַיּוֹם בֵּין אוֹתִיּוֹת הַגְּמָרָא,
 בְּקֶרֶן אוֹר, בְּדַמּוֹת עֵב בְּרָה,
 בְּנִפְּךָ מִתְּפִלוֹתֵי וּבִטְהָרֵי-הֶרְהוּרֵי,
 בְּנֻעִים הַגְּיוּנֵי וּבְגִדְלֵ-יְסוּרֵי –
 לֹא-בְקֻשָׁה נִפְשֵׁי כִּי אִם-הַגְּלוֹתֶךָ,
 רַק-אוֹתֶךָ, אוֹתֶךָ, אוֹתֶךָ ...

תשוקתו של הדובר ל"את" (לנמענת) מובעת בשיר זה בלשון הממזגת את תחום הקדושה

עם תחום הארוטיקה.

תאר כיצד השילוב של שני תחומים אלה מבטא את רגשות הדובר.

בסס את דבריך על דוגמאות מהשיר, והסבר אותן.

/המשך בעמוד 7/

6. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

צפּרַת / חיים נחמן ביאליק

והגה נקלצה צפּרַת כפּרַח בקצה
 שער מחלפתך המפונה על-המחגרת,
 וכמו רמוזה לי: בחור, קום שקה-לה, ודמה
 אלי הצפּרַת!
 אולם את – ההרגשת בצפּרַת נבי?
 ההרגשת, כי גם-נפשי נתונה בשבי,
 ומפּרַת ותלואה, ומצפה לישועה
 במחלפתך הקלועה?

כל-העולם טובע באור ובשיר,
 אוצרות חיים לא-שערותים מסביב מתרחשים,
 ובמשעל הנמתח בין יער ונר
 שנינו הולכים ומחשים.
 אנו הולכים והולכים, לשבילנו אין קץ,
 אפּונו שבלים, כתרונו צפּרות,
 ובחניותו של-נהב יפגענו כל-עץ
 ובצאלי צפּרות.

ובעיניך שוב אציץ ואבקש שם תשובה –
 וכבתחלה הן צנועות, שמי יוני החן;
 מה-לי צניעות עיניך – ומחלפתך משובה,
 היא אומרת לי: הן!
 מהרי, מהרי, אחותי, נבואה היערה,
 תחת חפת אשריו לך כל-נפשי אפיקה,
 ואת-כל-אהבתי התלויה בשערה
 נמית שנינו בנשיקה.

הדמות פרויב אם עב קלה ברום עולם רפּרפה?
 אך גם-היא חיש הפליגה למדינת הים –
 ואת-הרהורי הטורח כמוה נרם
 נשאה עמה לנצח על-כתפה.
 ושוב זהר רקיע, ושוב תכלת בלי-סוף,
 את הולכת בראש ואני כרוך אתריך,
 ובקמותי המלאות השתרע הנוף,
 והפלל בהיר בו כמו בעיניך.

רגע אחד לי נדמה: ביער הקו,
 המאפיל ומשיב צנתו עלינו,
 גנוז מטמון מסתרים, המשמר מאז
 ומעולם לשנינו –
 פתאם רחפה הקמה – ומפה אלי-פה
 עבר רטט קרנים על-פני האוקינוס.
 הו, מי השליג עלינו – ובשפע פּוה,
 חיל צפּרות לבנות?

הסבר את ההתרחשות המתוארת בשיר, וכתוב כיצד מעוצבות בשיר תחושותיו השונות של הדובר. הדגם את דבריך.

שירת המאה ה-20

שאלה כללית – שירת המאה ה-20

אין לענות על שאלה זו לפי שירים מימי הביניים או משירת ביאליק, וכן אין לענות לפי שירי אלתרמן שבפרק זה.

7. לפניך שתיים מההגדרות של שיר:

"מיטב המילים במיטב סדרן" (על פי סמואל קולדריגי).

"לדייק במילים עד כדי הקאבה" (על פי דוד אבידן).

בחר באחת מההגדרות, הסבר והדגם אותה על פי אחד מהשירים שלמדת.

שירת אלתרמן

8. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחרייך.

עוד חוזר הנגון / נתן אלתרמן

עוד חוזר הנגון שִׁנְנַחַת לְשׁוֹא
וְהַדְרָה עוֹדְנָה נִפְקַחַת לְאֶרֶץ
וְעָנָן בְּשָׁמַיּוֹ וְאֵילָן בְּגִשְׁמָיו
מִצְפֵּים עוֹד לָהּ, עוֹבֵר־אֶרֶץ.

וְהַרוּחַ תִּקּוּם וּבְטִיסַת נִדְנִדוֹת
יַעֲבְרוּ הַבְּרָקִים מֵעֲלֵיהָ
וְכַבְשָׁה וְאֵילַת תְּהִינָה עֲדוֹת
שְׁלֹטַתָּ אוֹתָן וְהוֹסַפְתָּ לְכַת – –

– – שְׁיִדֶיךָ רִיקוֹת וְעִירָךָ רְחוּקָה
וְלֹא פְעַם סָגַדְתָּ אִפְּיָם
לְחִרְשָׁה יִרְקָה וְאִשָּׁה בְּצַחוּקָה
וְצִמְרַת גְּשׁוּמַת עַפְעַפִּים.

תאר את הזיקה בין עובר האורח ובין הדרך, והסבר את המשמעות הסמלית של זיקה זו.

הדגם את דבריך.

/המשך בעמוד 9/

9. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

יְרֵחַ / נתן אלתרמן

גַּם לְמַרְאֵה נֹשֵׁן יֵשׁ רִגַע שֶׁל הַלְדָּת.
שָׁמַיִם בְּלִי צְפוּר
זָרִים וּמְבַצְרִים.
בְּלִילָה הַסְּהוּר מוּל חִלּוּנָה עֹמְדָת
עִיר טְבוּלָה בְּבִכֵי הַצְּרָצְרִים.

וּבְרֵאוֹתָהּ כִּי דָרָה עוֹד צוֹפֶה אֶל הַלָּה
וְהַיְרֵחַ
עַל כִּידוֹן הַבְּרוֹשׁ
אַתָּה אוֹמֵר – אֵלֵי, הָעוֹד יִשְׁנֵם כָּל אֶלֶה?
הָעוֹד מִתָּר בְּלַחֵשׁ בְּשִׁלּוּמָם לְדָרֵשׁ?

מֵאֲגַמְיָהֶם הַמַּיִם נִבְטִים אֵלֵינוּ.
שׁוֹקֵט הָעֵץ
בְּאֶדָם עֲגִילִים.
לְעַד לֹא תִעַקֵּר מִמֶּנִּי, אֱלֹהֵינוּ,
תּוֹגַת צַעֲצוּעֵיהָ הַגְּדוֹלִים.

פְּרֵשׁ שְׁתַּיִים מהתמונות בשיר, והסבר כיצד הן ממחישות את ההצהרה הפותחת את השיר.

/המשך בעמוד 10/

10. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

עץ הזית / נתן אלתרמן

כְּאֶשֶׁר תִּשְׁאַלֶי אֶת הַרִיף לְמוֹת
וְגָעוּ צַדִּיקִים אֶל מָטָר וּמִסְפּוֹא,
הוּא נֶצֶב בְּחוֹמָה, חֲתַנְךָ הַגְּלָמוֹד,
וְדַעַת כִּי נִפְשֶׁךָ בְּכַפּוֹ.

וְעַם עָרְב, שׁוֹתֵת מִשְׁקִיעָה אַרְכָּה,
יִגְשֶׁשׁ עַל פְּנֵיךָ – אֵיךְ?
בְּגִזְעוֹ הַנִּפְתָּל, בְּלִהְבֵת עוֹרְקָיו,
מִשְׁמֵר וְכַבוֹשׁ בְּכֵיךָ.

וּמִמְנַגֵּד חוֹרֵג הַשָּׂרֵב הָאָדָם
וְנִרְתָּע

וְאֵימָה תֵּאחֲזוּהוּ – –
כִּי הֶהָר לֹא יָמוּט וְלִבּוֹ לֹא יָדֹם,
כֹּל עוֹד נִבְטֵ אֶחָד מִרְטֹשׁ אֶת חוֹהוֹ.

שְׂבָעִים שָׁנָה
הִשְׁיֵץ מְלֶךְ.
בְּאוֹר נִקְמוֹת סִמְמוֹ בְּקִרְיוֹ.
אֶחָד עֵץ הַזֵּית,
אֲחֵי הַנְּדָח,
לֹא נִסּוּג מִנְּגָהֶם בְּקִרְבּוֹ.

מֵה קְדוּשָׁה שְׂבוּעָתוֹ! עֲנִפְיוֹ הַשְּׁחָרִים
לֹא עָמְסוּ כּוֹכָבִים וְיָרַח.
רַק עֲנִיוֹ, אֲדַמְתִּי, כְּמוֹ שִׁיר־הַשִּׁירִים,
אֶת לְבוֹת אֲבֹנֶיךָ פוֹלַחַת.

וְאוֹלֵי מְעִינֵי אֱלֹהִיו, רְבוּנוֹ,
רַק דְּמָעָה לוֹ נִתְּנָת, כְּבִדָּה וְחֶמֶה,
בְּרִבְצוֹ עֲרִירִי, כְּרוֹאֵה־חֲשׂוֹבוֹת,
עַל סִפְרֶךָ הַנּוֹשֵׁף חֶמֶה.

שיר זה הוא לכאורה שיר טבע, אך למעשה השיר מבטא רעיון (או רעיונות) באמצעות "עלילה" שמשמעותה סמלית.

הסבר מהו הרעיון או הרעיונות המשתמעים מה"עלילה" הנפרשת בשיר.

11. קרא את ארבעת הבתים המסיימים את השיר "דו-שיח", וענה על השאלה שאחריהם.

מתוך: **דו-שיח** / נתן אלתרמן

מיכל, איך? קָרַב קָרַב חוֹתֵךְ דִּינִים
 קִלְקַמְתִּי נֹאמֵר לְךָ: לְמַחֵר וְשָׁבְתִי.
 אָבֵל צָבְרוּ, מִיכָל, כְּמוֹ רְבוּא שָׁנִים
 וְאֵת פְּנֵי מְאֹז עוֹד לֹא הִסְבַּחְתִּי.

הֵה, מִיכָאֵל, מְצָרְב קָרַב חוֹתֵךְ דִּינִים
 בְּכִלּוֹת דִּינָיו אֶתָּה מְסַב אֵלַי פְּנִים.
 מִלֵּאָה אֶחָבְתָּנוּ, מִיכָאֵל, רְאֵנָה.
 כִּי לֹא גְמוּצָה הִיא. נִטֵּף לֹא נִגְרַע מְמָנָה.

מיכל, איך? אֵיךְ נָנָה לְךָ לְמִשְׁקָן?
 מיכל, אַךְ זֹאת הַגִּידִי וְאִמּוֹג כְּאֶפֶר:
 הָאֵם בְּבֵית אָבֵל אֶתְּ אוֹ בְּבֵית סִתָּן?
 וּמָה קוֹלְךָ רוֹגֵן בְּשִׁיר עַל פֵּי הַנְּבֵל?

הֵה, מִיכָאֵל, נָנָה שׁוֹקֵט לִי לְמִשְׁקָן.
 לֹא בֵּית אָבֵל אֲנִי וְלֹא סִרְרֵי סִתָּן.
 וְכִמוֹ עַל פֵּי הַנְּבֵל נִשְׁמַתִּי רוֹנְנָת.
 כִּי בְּצִדְךָ אֲנִי בֵּין רְגָבִים שׁוֹכְנָת.

הסבר כיצד היסודות הבלדיים באים לידי ביטוי בארבעת הבתים האלה.

פרק שני: סיפור קצר

אם בחרת בפרק זה, ענה על שתיים מהשאלות 12-14 (לכל שאלה – 15 נקודות).
בשאלות 12-13 אין לענות על פי "סיפור בלי כתובת".

12. בחר בסיפור שלמדת, ובו אירוע המערער את שגרת החיים של דמות (או של דמויות) בסיפור. תאר את האירוע, והסבר כיצד הוא משפיע על ההתנהגות של דמות בסיפור ועל יחסיה עם סביבתה.

13. איזה יחס (למשל: אהדה, חמלה, הערכה, הסתייגות, דחייה, רגשות מעורבים) מעוררת בך הדמות הראשית באחד מהסיפורים הקצרים שלמדת? הסבר והדגם מה בדמות ובאופן הצגתה מעוררים בך יחס כזה.

"סיפור בלי כתובת" / יהודית הנדל

14. תאר את הופעותיו של הכלב בסיפור, והסבר את תפקידו בבניית המשמעות של הסיפור. הדגם את דבריך.

פרק שלישי: דרמה

אם בחרת בפרק זה, ענה רק על אחת מהשאלות 15-16 (30 נקודות).
על שאלות אלה אפשר לענות רק על פי מחזה מהמאה ה-19 או מהמאה ה-20.
שים לב: בחר בשאלה המתאימה למחזה שלמדת.

מחזה מהמאה ה-19 או מהמאה ה-20

15. תופעות של דיכוי הזולת או פגיעה בכבודו באות לידי ביטוי במחזות מודרניים רבים. הדגם והסבר קביעה זו על פי מחזה מודרני.

16. אי-אפשר לשכוח או להסתיר את העבר. הסבר והדגם קביעה זו על פי מחזה מודרני.

פרק רביעי: רומאן ונובלה

פרק זה הוא חובה. ענה על אחת מהשאלות 17-22 (30 נקודות).

"סיפור פשוט" / ש"י עגנון

17. תאר את אפיזודת השיגעון של הירשל המתרחשת ביער, והסבר את הסיבות לשיגעונו. האם סיום הרומאן מעיד, לדעתך, שהירשל נרפא משיגעונו? הסבר את דבריך.
18. תאר את דמותה של בלומה, והסבר מה היא מייצגת בעולם המתואר ברומאן. הדגם את דבריך.

רומאן מתורגם, נובלה מתורגמת*

על השאלות 19-20 אפשר לענות גם על פי הרומאנים האלה: החטא ועונשו, אנה קארנינה, מאדאם בובארי, המשפט, האמן ומרגריטה, אל המגדלור, בית בודנברוק, מאה שנים של בדידות, הקול והזעם, אור באוגוסט.

* אם בחרת להתבסס על נובלה מתורגמת, תוכל לבחור אך ורק מבין הנובלות האלה:
העיירה שבה נעצר הזמן, לב של כלב, בטבעת החנק, הזקן והים, היונה, טוניו קריגר, מוות בוונציה, הנשיקה למצורע, הורתו, ברטלבי, רעידת אדמה בצ'יילי.

19. ברומאנים רבים מתואר כישלון בחייהן של דמויות (למשל: כישלון באהבה או בנישואין, כישלון בהגשמת ייעוד או כישלון בשמירה על ערכי המוסר). תאר כישלון כזה ברומאן המתורגם או בנובלה המתורגמת שלמדת, פֶּרֶט את הסיבות לכישלון זה, והסבר כיצד הוא משפיע על הדמות או על הדמויות המעורבות בו.
20. תאר בקצרה את הסיום של הרומאן המתורגם או של הנובלה המתורגמת שלמדת, והסבר את התרומה של הסיום להבנת משמעות היצירה.

רומאן עברי

על השאלות 21-22 אפשר לענות רק על פי אחד מהרומאנים האלה: ספר הדקדוק הפנימי, התגנבות יחידים, עיר קסומה, מר מאני, שירה, מקדמות, חיי נישואין, זיכרון דברים.

- 21.** ברומאנים רבים מתואר כישלון בחייהן של דמויות (למשל: כישלון באהבה או בנישואין, כישלון בהגשמת ייעוד או כישלון בשמירה על ערכי המוסר).
- תאר כישלון כזה באחד מהרומאנים שלעיל, פֶּרַט את הסיבות לכישלון זה, והסבר כיצד הוא משפיע על הדמות או על הדמויות המעורבות בו.
- 22.** תאר בקצרה את הסיום של אחד מהרומאנים הנזכרים במסגרת, והסבר את התרומה של הסיום להבנת המשמעות של הרומאן.

/המשך בעמוד 15/

פרק חמישי: שיר שלא נלמד

פרק זה הוא חובה – ענה על שאלה 23 (10 נקודות).

23. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

שָׁכְרוֹן זָהָב / יצחק שלו
(מתוך הספר שכרון זהב, 1975)

יֵשׁ פֶּרַח עוֹלָה בְּחוּמָה
וְנִקְרָא: שָׁכְרוֹן זָהָב.
עֶפֶר שִׁבּוֹן אֶבֶן לְאֶבֶן
הַסְּפִיק לוֹ
כְּמוֹ לִי.

*
מֶלֶח מְעֵט שִׁבְאֶבֶן
כְּמוֹנֵי מִצָּה לְשִׁכְרָה.

לְרֵאשָׁה הָאֶפֶר שֶׁל חוּמָה
קֶשֶׁר כֶּתֶר זָהָב.
כֵּן עֲשִׂיתִי אֲנִי.

* לח – לחיות

הדובר רואה בפרח המתואר בשיר דגם ראוי לחיקוי.

הסבר קביעה זו.

בתשובתך התייחס גם לאמצעי העיצוב בשיר.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך התרבות והספורט